

Det Kgl. Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Gro-Helene Sperre Risnes

Saksbehandler:

Ingrid Birce Müftüoglu
ingrid.muftuoglu@siu.no
+47 924 23 511

Saknr:
2014/160
Vår ref:
11240/2014

Deres ref:
14/3274 1

Dato:
20.10.2014

Høringsinnspill fra SIU til NOU 2014:5 MOOC til Norge - Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

Vedlagt følger høringsinnspill fra SIU til NOU 2014:5 MOOC til Norge - Nye digitale læringsformer i høyere utdanning.

Med hilsen

Kjell G. Pettersen (sign.)
avdelingsdirektør

Ingrid Birce Müftüoglu (sign.)
seniorrådgiver

Interne
kopimottakere:
Kjell G. Pettersen

Svar på invitasjon til SIU om innspill til NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning.

Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) takker for invitasjon og gir med dette sitt innspill til NOU 2014:5. Del 1 i innspillet kommenterer utvalgets anbefalinger i kapittel 13. Del 2 er generelle betraktninger etter en helhetlig lesning av utredningen.

1. MOOC og internasjonalt samarbeid

Del 1 i innspillet kommenterer utvalgets anbefalinger i kapittel 13, der norske institusjoner anbefales å benytte de mulighetene MOOC gir for faglig samarbeid, arbeidsdeling, spesialisering og effektiv ressursutnyttelse.

Som vi påpekte i innspillet til MOOC-utvalgets arbeid i vår (innsendt 28.2.2014), så har ikke internasjonalisering basert på åpne online læringsressurser vært en egen satsing i programarbeidet på SIU. Det er imidlertid elementer av online-tilbud i flere av programmene. En av disse er Erasmus+ som legger til rette for IKT-baserte læringsmetoder, særlig når det gjelder samarbeid for innovasjon og i bygging av strategiske partnerskap og kunnskapsallianser.¹ På side 2, kapittel 13 i NOU 2014:14 understrekes det at Erasmus+ gir tilgang til nettverk av europeiske samarbeidspartnere og at norske institusjoner som ønsker samarbeid om MOOC kan utforske mulighetene som ligger her. SIU støtter utvalgets vurdering på dette punktet. Om og hvordan institusjonene benytter seg av mulighetene som ligger i programmet, kan først evalueres etter at de innvilgede prosjektene har etablert seg.²

MOOC kan virke som et viktig element i internasjonalt utdanningssamarbeid på flere punkter. Det gjelder for eksempel utvikling av felles studieprogrammer og kurs som kan tilbys som online-tilbud. Et annet viktig element er at MOOC kan spille en rolle i fellesgradsamarbeid i årene fremover. Et tredje element er mulighetene for å inkorporere arbeidsformer knyttet til MOOC i bilaterale og multilaterale samarbeid. Et fjerde element er at online tilbud kan styrke språkopplæring både for innreisende og utreisende studenter.

Hvis vi forutsetter en slik utvikling vil det oppstå nye former for mobilitet som kan påvirke måten vi forholder oss til og arbeider med internasjonalisering av høyere utdanning i fremtiden.

- For det første vil økt bruk av åpne online læringsressurser ved de høyere utdanningsinstitusjonene både nasjonalt og internasjonalt kunne føre til **økt internasjonalisering hjemme**. Hvis studenter velger seg kurs ved anerkjente universiteter uten å reise ut, kan måten vi organiserer det internasjonale institusjonssamarbeidet endre seg radikalt. Et sentralt spørsmål i denne sammenheng er hvordan «internasjonalisering hjemme» vil påvirke høyere utdanningsinstitusjoner spesielt og samfunnet generelt. Kan undervisningstilbud ved norske universiteter og høyskoler konkurrere med MOOC tilbud ved ledende amerikanske og europeisk universiteter?

---

¹ European Commission, Programme Guide Erasmus+, s. 104

² Den første runden med Erasmus+ prosjekter ble innvilget vår og sommer 2014.

- Det vil for det andre oppstå **nye og mer fleksible læringsmodeller** der en kombinerer online kurs med nettverksbaserte internasjonale samlinger. Slike samlinger vil måtte ha en annen oppbygging enn de tradisjonelle undervisningsoppleggene ved universitetene og høyskolene. En kan for eksempel tenke seg at studentene kan benytte seg av en kombinasjon av online kurs utviklet ved samarbeidsinstitusjoner i andre land, med et omfattende veiledningstilbud ved hjemmeinstitusjon. Dette er modeller som krever at en utvikler andre samarbeidsmodeller internasjonalt enn de som eksisterer i dag. Et sentralt spørsmål i denne sammenheng er hvordan dette skal administreres og organiseres. Hvilke pedagogiske og teknologiske ferdigheter vil dette kreve av undervisningspersonalet?
- Nye former for mobilitet kan for det tredje potensielt øke norske utdanningsinstitusjoners **synlighet internasjonalt**. Arbeid med norske utdanningsinstitusjoners omdømme er et viktig ledd i hvordan vi tenker mobilitet i internasjonalisering av utdanning per i dag.³ Det arbeides gjennom en rekke kanaler som for eksempel institusjonenes egne nettsider og nettportalen «Study in Norway». Økt synlighet gjennom MOOC vil åpne opp for nye måter oppnå internasjonal anerkjennelse på. I NOU 2014:5 vises det til at mange europeiske institusjoner utvikler MOOC som et strategisk virkemiddel i den internasjonale konkurransen om studenter (kap. 4, s. 1). Denne måten å bruke MOOC på er i overensstemmelse med den økende markedsorienteringen generelt i samfunnet der nasjoner blir tvunget til å konkurrere om ressurser – i dette tilfellet om de beste studentene. Spørsmålet vi må stille oss i denne sammenheng er hvilken rolle norsk utdanning skal ha i det overordnede omdømmearbeidet i Norge der det i UD særlig legges vekt på politiske, kulturelle og økonomiske relasjoner. Kan MOOC inngå i det overordnede omdømmearbeidet, og vil det være hensiktsmessig å legge til rette for tverrinstitusjonelle arbeidsmetoder for å skape et helhetlig synlighetsprosjekt der høyere utdanning opptar en viktigere rolle?
- Et fjerde moment er hvordan prinsippet om **åpenhet og tilgjengelighet** i MOOC vil fungere i praksis. En kan tenke seg at de som er kvalifiserte vil fortsette å søke seg inn på universiteter og høyskoler og fullføre utdanningen med tradisjonelle grader, og benytte seg av de utvekslingsavtalene som institusjonene tilbyr. Det er mulig at de som ikke når opp satser på åpne nettbaserte kurs og undervisningsopplegg. Det kan i kjølvannet danne seg svært ulike oppfatninger av hva en utdanning bør være og hvilken rolle den skal spille i samfunnet og på arbeidsmarkedet. Et sentralt spørsmål i denne sammenheng er om MOOC snarere enn å bli integrert i de høyere utdanningsinstitusjonenes tilbud, vil bidra til en kløft mellom institusjonell høyere utdanning og nettbasert utdanning.

På bakgrunn av overstående punkter registrerer vi et behov internt for å øke kunnskap om pedagogiske og teknologiske muligheter og utfordringer MOOC fører med seg, særlig med henblikk på utvikling og forvaltning av det internasjonale institusjonssamarbeidet. Dette er i samsvar med anbefalingene utvalget gir om å øke ansattes digitale kompetanse og bruk av teknologi i undervisningen i universitets- og høyskolesektoren (Kap. 10, s. 8). Med tanke på MOOC og internasjonalt samarbeid har det vært svært interessant og lærerikt å lese utvalgets resonnement og anbefalinger i NOU 2014:5.

---

³ Viser til omdømmerapporten 2014 utført av SIU: «*Norway is the best place in the World*» - *Foreign students' perception of Norway as a study destination 2014*.

2. Sammenheng mellom MOOC, internasjonalisering og kvalitet i undervisning

Del 2 i foreliggende innspill er generelle betraktninger etter en helhetlig lesning av NOU 2014:5. Utredningen synliggjør en rekke grunnleggende og viktige spørsmål knyttet til høyere utdanning, utdanningsinstitusjonenes rolle i samfunnet og internasjonalisering. Disse blir særlig tydelige når ideer om kvalitet og innovasjon blir brukt som bakteppe i anbefalinger av tiltak knyttet til MOOC. Utvalget ser på MOOC som et virkemiddel for pedagogisk utvikling, og mener at det bør implementeres på samme måte som institusjonene ellers driver kvalitetsutvikling i utdanning. Utvalget mener videre at digitalisering av høyere utdanning er et godt virkemiddel for institusjonenes arbeid med kvalitet (kap. 3, s. 3). Gjennomgående for NOU 2014:5 er at den i hovedsak handler om tilrettelegging, implementering og administrering av MOOC. Utredningen handler lite om de faktiske mulighetene og utfordringene med MOOC for utdanningsseksjonen og samfunnet, eller om hvordan institusjonene kan forholde seg til fremveksten, både uavhengig av, og i samarbeid med andre institusjoner og land. Utredningen gir en rekke konkrete anbefalinger. Men uten en helhetlig vurdering av MOOC-tilbudene i sammenheng med universitetenes og høyskolenes rolle, betydning og fremtid i Norge, blir det vanskelig å se mulighetsaspektet i anbefalingene.

Vi vil trekke frem 2 sentrale argumenter i utredningen der internasjonalisering brukes for å hevde behovet for MOOC i norsk høyere utdanning. Vi vil så kommentere på denne måten å tenke rundt internasjonalisering.

Argument 1: Utredningen påpeker at vi står ovenfor en rekke omfattende globale utfordringer når det kommer til høyere utdanning og den høyere utdanningens relevans i det internasjonale samfunnet. Følgende stikkord ramses opp: økt konkurranse om studentene, et sterkt behov for profilering blant høyere utdanningsinstitusjoner, høye forventninger til kvalitet blant brukere og interessenter, kostnadseffektivitet, vekst i det kompetansebaserte arbeidslivet, arbeidslivets behov for tilpasset kompetanseutvikling. Løsningene på disse utfordringene fremmes som innovasjon og innovative undervisningsopplegg. MOOC knyttes videre direkte til innovasjon og defineres som en mulighet innen pedagogikk, teknologi og konkurransedyktighet nasjonalt og internasjonalt (kap. 3, s. 1). Her brukes globalisering og internasjonalisering om hver andre som argumenter for å satse på MOOC.

Argument 2: Utredningen hevder at vi trenger bedre infrastruktur og bedre pedagogiske opplegg i høyere utdanning i Norge for å møte internasjonal konkurranse. Ny teknologi åpner for nye samarbeidsmuligheter. Anvendelsen av MOOC vil føre til økt samarbeid. Styrket samarbeid vil kunne føre til studier som er mer relevante for arbeidslivet og vi kan dermed bli mer konkurransedyktige internasjonalt (kap. 13, s. 2). Her brukes behovet for å hevde seg i et internasjonalt konkurranselandskap som et argument for å satse på MOOC.

Begge argumentene bygger på forutsetninger om at det er en selvsagt sammenheng mellom internasjonalisering, innovasjon og kvalitet. Med dette som en generell og relativt ubestridt idé i utdanningspolitisk sammenheng, tenker vi da at MOOC vil føre til bedre samarbeidsmuligheter og høyere kvalitet? Forutsetningene for linjene som blir trukket mellom internasjonalisering, innovasjon, kvalitet og samarbeid blir i liten grad behandlet i utredningen. Det stadig tilbakevendende spørsmål i

denne sammenheng er imidlertid om, og i så fall hvordan internasjonalisering bidrar til kvalitet i høyere utdanning.

MOOC er bare ett av flere såkalte internasjonale trender i den markedsrettede tenkningen som har inntatt utdannings- og forskningssektoren. MOOC inngår i en utvikling i Europa med demokratisering og mer åpenhet i utdanningen som grunnleggende verdier. Dette er verdier som de fleste enes om, og som det påpekes i utredningen er norsk utdanningssystem preget av disse allerede (kap. 4, s.2). Per i dag forbindes høyere utdanning i Norge blant annet med demokrati, velferd, at det er gratis, teknologisk godt utviklet og tilgjengelig. Vi bør forholde oss aktivt til «internasjonale trender», men med et bevisst forhold til konteksten de oppstod i. Spørsmålet vi bør stille oss er hvilke type utdanningssystem vi ønsker oss i Norge og hvordan MOOC eventuelt kan bidra til å bygge opp universitetene og høyskolene.

SIU deltar gjerne i en videre diskusjon om internasjonaliseringens rolle i dette bildet.